

d'un orfèvre qui offrit un repas au Bouddha, après lequel il tomba malade. – Angl. name of a goldsmith's son who offered a meal to Buddha, afterwards he became sick.

ຈຸນລະ [ຈຸລະ] Pāl. **Culla, Cūla** - Sk. Kṣulla; ນອຍ / ຈຸລະສູ້ກຣາຊ (ສູ້ກຣາຊ ນອຍ) / ຈຸລະວັດ (ວັດນອຍ). – Fr. petit; mineur. – Angl. small; minor.

ຈຸລາມະນີ [ຈຸລາມະຕິ] Pāl. **Cūlāmaṇī**; ເຄື່ອງສັງວາລທີ່ຖືຢູ່ເທິງເກົາຜົມ; ມົງກຸຍ; ປັກປິ່ນເກົາຜົມ. – Fr. bijoux porté au sommet de la tête ou au chignon; diadème; épingle à cheveux. – Angl. jewels worn at the top of the head or on the bun; diadem; hair pin.

ເຈດ [ເຈຕ] Pāl.- Sk. **Ceto, Cetas**; ຄວາມຄິດ; ຄວາມຕັ້ງໃຈ / ເຈຕຈຳນົງ. – Fr. pensée. – Angl. thought.

ເຈດຕະນາ [ເຈຕນາ] Pāl.- Sk. **Cetanā**; ຄວາມຕັ້ງໃຈ; ຄວາມມຸ່ງຫມາຍ / ເຂົາເຮັດຜິດ ແຕ່ເຂົາມີເຈຕນາດີ. – Fr. volonté; intention. – Angl. volition; intention.

ເຈດີ [ເຈດີຍ໌] Pāl. **Cetiya** - Sk. Caitya; ສິ່ງທີ່ກໍ່ຂຶ້ນເປັນຈອມແຫລມເພື່ອບັນຈຸສິ່ງສັກດີສີທຣີ; ທາຕູ ຫລື ສຖູປະ, ພຣະສຖູປກໍຣຽກ. – Fr. monument funéraire; stūpa. – Angl. sepulchral monument; stūpa.

໑ ໂຈດູ [ໂຈທ] Pāl. **Cuda**; ຟ້ອງ; ກ່າວຫາ; ຫວງ. – Fr. accuser. – Angl. to accuse.

໒ ໂຈດູ [ໂຈທກ໌] Sk. **Codaka**; ຜູ້ສືບຖາມ; ຜູ້ຟ້ອງຄະດີຕໍ່ສາບ. – Fr. accusateur. – Angl. reprover; accuser.

ໂຈດທະນາ [ໂຈທນາ] Pl - Sk. **Codanā**; ກາຣຟ້ອງຫາ; ກາຣກ່າວຫາ; ຄຳໂຈທ. – Fr. injonction; accusation. – Angl. injonction; reproof; accusation.

ໂຈມ [ໂຈຣ] Pāl. **Cora** - Sk. Caura; ມັກປຸ້ນ, ຄົນຂະໂມຽ; ລັກ. – Fr. voleur; brigand; bandit; voler. – Angl. thief; brigand; bandit; to steal.

ຈອນ [ຈອຣ] Pāl.- Sk. **Cara**; ທຽວໄປ, ໄປຈາກທີ່ນຶ່ງຫາທີ່ນຶ່ງ. – Fr. se déplacer; se promener. – Angl. to move; to wander.

ສ

ສກົນ, ສາກົນ [ສຸກົລ] Pāl.- Sk. **Sakala**; ທັງໝົດ; ຄົບຖວນ; ທົ່ວໄປ. – Fr. total; entier; tout. – Angl. complete. entire; whole.

ສກົນລະໂລກ [ສກົລໂລກ] Sk. **Sakalaloka**; ໝົດໂລກ; ທົ່ວໂລກ. – Fr. le monde entier. – Angl. whole world; world wide.

ສກາດ, ສກັດ [ສກາສ] Pāl.- Sk. **Sakāśa**; ກາຮູຢູ່ໃກ; ຢູ່ຕໍ່ຫນ້າ / ມີພວກສັດຕູ ສກາສຢູ່ຕໍ່ຫນ້າ. – Fr. visible; près. – Angl. visible; near.

ສກຸມາ [**ສກຸຕາ**] Pāl. **Sakuṇa** - Sk. Śakuna; ມີກໂຕຜູ້. – Fr. oiseau mâle. – Angl. a male bird.

ສກຸນີ [**ສກຸຕີ**] Pāl. **Sakuṇī** - Sk. Śakuni; ມີກໂຕເມ. – Fr. oiseau femelle. – Angl. a female bird.

ສຂາ, ສຂະ [**ສຂາ, ສຂະ**] Pāl. **Sakhā** - Sk. Sakha; ເພື່ອນ; ສຫາຍ. – Fr. ami. – Angl. friend.

ສໂຄດ [**ສໂຄຕ**] Pāl. **Sagotta**. - Sk. Sagotra; (ຂຽນຕາມສັນສກຣິຕເປັນ ໂຄຕຣະ) ລາດີ້; ເປັນ ເຜົ່າພັນຊື່ດຽວກັນ; ເປັນພັນອ່ວງກັນ. - Fr. lignée de la parenté. – Angl. the family's kinship.

ສຕະ [**ສຕະ**] Pāl. **Sata** - Sk. Śata; ຮ້ອຍນຶ່ງ (໑໐໐) / ສັຕວັສ. – Fr. cent. – Angl. one hundred. – Lat. centum. – Gr. ékató.

ສດຸດີ [**ສດຸດີ**] Sk. **Stuti** - Pāl. Thuti; ຊົມເຊີຍ; ສັ້ນຮເຊີຍ; ຍອງຍໍ / ສດຸດີພຣະຈັກຣພັດເປັນ ຜູ້ເລີດລຳ. – Fr. panégyrique; éloge. – Angl. praise.

ສຕິ [**ສຕິ**] Pāl. **Sati** - Sk. Smṛti; ຄວາມຮະນຶກ ໄດ; ຄວາມຮູ້ສຶກ; ຄວາມຈຳ / ເສຍສຕິ / ສຕິສັມປະຊັຍຍະ (ຄວາມຮູ້ສຶກວາເປັນຕົນ ເອງ). – Fr. mémoire; vigilance; attention; lucidité de l'esprit; conscience; faculté. – Angl. memory; vigilance; attention; lucidity of mind; consciousness; faculty.

ສຕິຍະວາຈາ [**ສຕິຍະວາຈາ**] Sk. **Satyavacas**; ຄຳເວົ້າທີ່ມີສັຈະ. – Fr. parole de vérité. – Angl. truthful words.

ສຕິປັນຍາ [**ສຕິປັນຍາ**] Pāl. **Satipaṇṇā**. ຄວາມມີສຕິ ແລະ ຄວາມຮູ້ສູງ. – Fr. vigilance; connaissance transcendante. – Angl. vigilance; transcendental knowledge.

ສຕີ [**ສຕີ**] Pāl. **Satī**; ຍິງທີ່ດີ ຫລື ເປັນພຣິຫມະ ຈັຣຍ໌. – fr. une bonne ou chaste femme. - Angl. a good or chaste woman.

ສຕຣີ [**ສຕຣີ**] Sk. **Strī** - Pāl. Thi, Satī; ຜູ້ຍິງ. – Fr. femme de bonne conduite. – Angl. good woman.

ສຕູປະ [**ສຕູປະ, ສຕູບ**] Sk. **Stūpa** - Pāl. Thūpa; ສິ່ງທີ່ກໍ່ຂຶ້ນເປັນຈອມເຂຫລມເພື່ອ ບັນຈຸ ສິ່ງທີ່ຄວນສັກກາຣະບູຊາເຊັ່ນ ກະດູກ ຂອງຜູ້ທີ່ຄວນເຄົາລົບ; ຈອມ; ເຈດີຍ໌; ທາຕູ. ພຣະສຕູບກໍ່ເອີ້ນ. – Fr. relique ou monument érigé pour conserver les cendres des saints. – Angl. relic or monument erected over the ashes of holy persons.

ສຖານ [**ສຖານ**] Sk. **Sthāna** - Pāl. Thāna; (ຂຽນຕາມຄຳບາລີເປັນ ຖານ); ບ່ອນ; ທີ່ ໃດທີ່ນຶ່ງ; ຕຳເຂຫມ່ງ; ຖິ່ນ; ເຂຫຕ, / ສຖານ ທີ່ກໍ່ສ້າງ / ສຖານທີ່ພັກເຊົາ. – Fr. place; demeure; maison; région; localité. – Angl. place; abode; house; region; locality. – Lat. stamen. – Gr. staphmis. - All. die Stelle.

ສຖາບັນ [**ສຖາບັນ**] Sk. **Sthāpana** – Pāl. Thāpana; ສິ່ງທີ່ສ້າງຂຶ້ນໄວ; ອົງຄ໌ກາຣ ນຶ່ງ / ສຖາບັນຂອງຣັຖ / ສຖາບັນວິທຍາ- ສາສຕຣ໌. – Fr. institut; établissement. – Angl. institute; establishment.

ສຖາປະນິກ [**ສຖາປູນິກ**] Sk. **Sthāpanika**;
ກໍ່ສ້າງ; ຊາງຜູ້ອອກແບບຫໍເຮືອນ / ສຖາປັດ
ຍະກັມ (architecture). – Fr. architecte. –
Angl. architect.

ສຖາປະນາ **Sthāpana** (ເບິ່ງ ຖາປະນາ).

ສຖາວິຣະ [**ສຖາວິຣະ**] Sk. **Sthāvira**; ເຖົ້າເຮັດ;
ພຣະເຖຣະທີ່ມີອາຍຸສູງ; ແໜ້ນຫນາ; ແຂງ
ແຮງ. – Fr. compact; solide; vénérable;
bonze le plus âgé. – Angl. compact; solid;
the eldest and most venerable monk.

ສຖິດ [**ສຖິດ**] Sk. **Sthita** - Pāl. **Thita**; ຢູ່;
ຕັ້ງຢູ່ກັບທີ່; ບໍ່ປ່ຽນບ່ອນ; ຢືນຢູ່ / ພຣະ
ພຸທສ ຮູບສຖິດຢູ່ອາມພູເຂົາ. – Fr.
stationné; situé. – Angl. standing;
situated. – Gr. statós. – Lat. stitius.

ສຖິຕິ [**ສຖິຕິ**] Sk. **Sthiti** - Pāl. **Thiti**; ຕັ້ງຂຶ້ນ;
ຄົງຢູ່; ການຮວມຕົວເລຂໄວເພື່ອປຽບທຽບ /
ຕາມສຖິຕິບອກໄວວາ ບິນິຝິນຈະຕິກແຮງ
ຍາມເດືອນເກົ່າ ແລະ ເດືອນສິບ. - Fr.
stabilité; dresser des chiffres pour
établir une comparaison; statistiques. –
Angl. stability; to draw up the figures
for making a comparison; statistics. -
Lat. statio. – Gr. stasis.

ສຖຽນ [**ສຖຽນ**] Sk. **Sthira**; ຕັ້ງໜັ້ນ; ໜັ້ນ
ຄົງ; ຄົງທີ່; ແຂງແຮງ; ແກງກາ. – Fr.
ferme; inébranlable; solide; dur;
puissant. – Angl. firm; immovable;
solid; hard; powerful. – Gr. stéreatos.

ສນິດ [**ສນິທ໌**] Pāl. **Siniddha** - Sk.
Snigdha; ຕິດ; ຫມຽວ; ແຈບ; ແຫມ້ນ;
ມິດ; ຄວາມຮັກໃດ; ໃກຊິດ; ສວຍງາມ /

ຊາຍໜຸ່ມຮັກແພງກັນຢ່າງສນິທ໌ສນິມ /
ນອນຫລັບສນິທ໌. – Fr. collé; visqueux;
attaché; amical. – Angl. sticky; viscous;
attached; affectionate.

ສເນຫາ [**ສເນຫາ**] Sk. **Sneha** - Pāl.
Sineha, Sneha; ຢາງໄມ້; ນໍ້າມັນ ໄຂມັນ;
ຄວາມຮັກ; ຕັ້ງຫາ; (ສະເໝ); ລາງເຫຼື້ອກໍ່
ຂຽນແຕ່ ສເນຫາທີ່ມັນ / ໃສ່ສເນຫາໃຫ້ຜູ້ສາວ
ມັກ. – Fr. liquide visqueux ; matières
grasses; philtre; amour; affection; désir.
– Angl. viscous liquid; fat; philtre; love;
affection; desire.

ສປິດ [**ສປິດ**] Pāl. **Sapatha** - Sk. **Śapatha**;
ຄໍາສາບແຊງ; ຄໍາປອຍດາ ພອມທັງອອນ
ວອນເອົາສິ່ງສັກດີສິທ໌ ມາເປັນພຍາມ /
ຄົນຂະໂມຍຍອມຮັບກິນນໍ້າສປິດສປາມ ເພື່ອ
ໃຫ້ຫາຍຄວາມສົງສັຍ (ເບິ່ງສາບ). – Fr.
serment, imprécation. – Angl. oath;
imprecation.

ສປາຍ [**ສປາຍ**] Pāl. **Sappāya** - Sk. Sa-
Prāya; ສໍາລາມ; ຖືກຕອງ; ສດວກ / ເຂົາ
ຮັງມີແລະ ມີຄວາມສູ້ຂຽນສປາຍໃຈ / ອົວ
ເຮັດແລວ ຂາມນໍ້າໄດຢ່າງສປາຍ. (ກາສາ
ຂເມນ: ເສຍັຍ). – Fr. convenable;
agréable. – Angl. fit; suitable .

ສປາມ [**ສປາມ**] Sk. **Śpana**; ຄໍາສາບາມ,
ກາສາບາມ. – Fr. prêter serment. –
Angl. to take an oath.

ສພາ [**ສະກາ**] Pāl.- Sk. **Sabhā**; ຫໍທີ່ປະຊຸມ;
ທີ່ຊຸມນຸມ; ການປະຊຸມ. – Fr. assemblée,
parlement; congrès; convention. – Angl.
assembly-room; parliament; congress;
convention.

ສພາບ [**ສກາພ**] Pāl. **Sabhāva** - Sk. Svabhāva; ຄວາມເປັນເອງ; ຄວາມເປັນຂອງຕົນ, ເຮືອງລາວ ຫລື ເຫດຖານສະໄໝ. – Fr. condition; situation; circonstance; état. – Angl. condition; situation; state.

ສພາວະ [**ສກາວະ**] Pāl. **Sabhāva**; ສກາພ; ສັມຊາຕິ. – Fr. habitude; nature; conduite. – Angl. habit; natur; behavior.

ສມະນະ, ສົມມະນະ [**ສມະຕະ**] Pāl. **Samaṇa** - Sk. Śramaṇa; (ສະກົດຕາມຄຳສັນສກິດເປັນ ສະມະຕະ) ຜູ້ສົງຄາມ; ນັກບວຊ; ພຣະອົກຊຸສິງໝໍ; ຜູ້ຖືສິລ ກາວະນາ ລາງເທື່ອກໍຫມາຍເຖິງພຣະພຸທສເຈົ້າ. – Fr. religieux; moine; reclus. – Angl. religious; monk; recluse.

ສມະນະຄົມ [**ສມະຕະຄົມ**] Pāl. Samaṇagamaṇa; ນັກບວຊ. – Fr. clergé. – Angl. clergy.

ສມະນະພາມ, ສົມມະນະພາມ [**ສມະຕະພຣາຫມາດ**] Pāl. **Samaṇabrāhmaṇā**. - Sk. Śramaṇa-Brahmaṇa; (ຂຽນຕາມຮູບຄຳບາລີເດັມ ເປັນ ສະມະຕະພຣາຫມາດ) ນັກບວຊທີ່ ເກີດຢູ່ໃນຕະກຸລພຣາຫມາດ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ ປະພຶດດີ ແລະມີຄວາມບໍລິສຸທສີ. – Fr. Brāhmane religieux. – Angl. religious Brahmin.

ສະມະຖະ [**ສມະຖະ**] Pāl. **Samatha** - Sk. Śamatha; ຄວາມສງົບ; ການຫລຸດພິມ. – Fr. calme; quiétude. – Angl. calm; quietude of heart.

ສມະຣິຕິ [**ສມຣິຕິ**] Sk. **Smṛti**- Pāl. Sarati; “ຣະນິກໄດ” ກາວເຖິງຄົມກິຣິ ພຣະເວທ

(Veda) ກາຄນຶ່ງ ທີ່ບຸຄຄລໄດ້ແຕ່ງຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມຄິດ [(ຕາງ ຈາກໝວດທີ່ໂດມາຈາກ “Śruti”, “ສຣຸຕິ” (ໂດຍິນໄດ້ພັງ)]. – Fr. souvenir; mémoire. – Angl. remembrance; memory. – Lat. memoria. - Gr. mérimna.

ສມັກ [**ສມັດ**] Pāl. **Samagga** - Sk. Samagra; (ສະກົດຕາມຄຳສັນສກິດເປັນ ສມັຄຣ) ພອມ; ເຕັມໃຈ. – Fr. être en harmonie (avec quelque chose). – Angl. being in harmony with (something).

ສມັດຊາ [**ສມັຊຊາ**] Pāl. **Samajjā** - Sk. Samāja; (ຂຽນຕາມສັນສກິດເປັນ ສມາຊາ) ກອງປະຊຸມ; ທີ່ປະຊຸມໃຫຍ່; ບໍລິສັດ. – Fr. congrès; concile; foire. – Angl. assembly; meeting; fair.

ສມັດຖະວິປັສສະນາ [**ສມັຖະວິປັສສະນາ**] Pāl. Samathavipassanā; ການຊອກຫາຄວາມສງົບ ດ້ວຍການບຳເພັງເຫັນເຈາງ. – Fr. “vision analytique” pour promouvoir le calme. – Angl. introspection for promoting calm.

ສມາຄົມ [**ສມາຄົມ**] Pāl.- Sk. **Samāgama**; ການຄົບຫາ; ອົງຄ໌ການຈັດຕັ້ງ; ການທອນໂຮມກັນ ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນສິ່ງໃດສິ່ງນຶ່ງ; ການປະຊຸມ. – Fr. association; assemblée; réunion. – Angl. association; assembly; meeting.

ສມາຊິກ [**ສມາຊິກ**] Pāl. **Samājika**; ຜູ້ມີສ່ວນຮວມ; ຜູ້ເຂົ້າຮວມປະຊຸມ. – Fr. membre. – Angl. member.

ສມາທານ [**ສມາທານ**] Sk. **Samādāna**;
 ການສັງຮວມຈິຕ; ການສະສົມ. – Fr.
 contemplation ou méditation;
 entreprise. – Angl. contemplation or
 meditation; undertaking.

ສມາທິ [**ສມາທິ**] Pāl.- Sk. **Samādhi**; ຄວາມ
 ຕັ້ງໃຈຢ່າງເລິກຊຶ້ງ; ການສັງຮວມຈິຕໃຈໃຫ້
 ຫມັ້ນແນວ. – Fr. la discipline de position
 de psychisme; méditation;
 concentration. – Angl. the discipline of
 position of psyche; meditation;
 concentration.

ສມາປັດ [**ສມາປັດ**] Pāl. **Samāpatti**;
 ການເຖິງລາທ; ການບັນລຸລາທ. – Fr.
 réalisation méditative; obtention d'états
 psychiques favorables. – Angl.
 meditative achievement; attainment.

ສມຸດ [**ສມຸທ**] Pāl. **Samudda** - Sk.
 Samudra; (ສະກົດຕາມຄຳສັ່ນສກຣິຕເປັນ
 ສມຸທຣ) ນຳມະຫາສມຸທ; ນຳທະເລ. – Fr.
 océan. – Angl. ocean.

ສມຸໄທ [**ສມຸທັຍ**] Pāl.- Sk. **Samudaya**;
 ການເກີດ; ຕົ້ນເຫດຊ່ອງຄວາມທຸກຂ້າ /
 ທຸກຂາສມຸທັຍ (ທຣິ ຫຼື ຂໍ້ທີ່ສອງໃນອະຣິຍະ
 ສັຈ ໔); ຜິລ; ລາຍໂດ. – Fr. cause, origine
 de la souffrance; produit; revenu /
 dukkhasamudaya (deuxième théorie des
 quatre Nobles Vérité). – Angl. cause,
 origin of ill; produce; revenue /
 dukkhaSamudaya (second theory of the
 four Noble Truths .

ສມຸ [**ສມຸທ**] Sk. **Samūha**; ໂຮມກັນ; ຫມວດ;
 ຫມູ; ກອງ; ພວກ; ທັງຫມົດ / ພວກຄົນຮາຍ

ມີລູກສມຸທ ຫລາຍຄົນ / ສມຸທ ບັນຊີ. – Fr.
 corporation; association; gang; foule. –
 Angl. corporation; association; gang;
 mass.

ສເມີ [**ສເມີ**] Pāl. **Samena** - Sk. Sama;
 ທຳກັນ; ເໝືອນກັນ. – Fr. équitable; même;
 semblable; égal.. – Angl. equitable;
 same; similar; equal.

ສໄມ [**ສໄມຍ**] Pāl.- Sk. **Samaya**; ຍຸດ; ປາງ;
 ສິກ; ຄັ້ງ; ຊວງຮະຍະຂອງເວລາ; ການປະ
 ຊຸມ / ສໄມຍປະຊຸມສກາ / ສໄມຍດິກດຳບັນ. –
 Fr. âge, époque, ère, session. – Angl.
 age; epoch; era; period; time.

ສມໍຣະ [**ສມໍຣະ**] Sk. **Samara**; ເສິກ; ສົງ
 ຄາມ / ສມໍຣະພູມ (ສນາມລົບ). – Fr.
 guerre; bataille; conflit. – Angl. war;
 battle; conflict.

ສໂມສອນ [**ສໂມສອນ**] Pāl. **Samosaraṇa** -
 Sk. Samavasaraṇa; (ຂຽນເຕັມຮູບຕາມ
 ຄຳບາລິເວັນ ສໂມສອຣຳ); ການປະຊຸມ;
 ບ່ອນທີ່ໂຮມກັນ. – Fr. club; association. –
 Angl. club; association.

ສຣະ [**ສຣະ**] Pāl. **Sara** - Sk. Svāra; ❶
 ສຽງ; ສຳນຽງຂອງກາສານຶ່ງ ໆ ເມື່ອເວລາ
 ເວົ້າ; ❷ ຕົວຫມັ້ງສີ / ມີສຣະສຽງສັ່ນ ເລະ
 ສຣະສຽງຍາວ. – Fr. ❶ son; voix; ❷
 voyelles. – Angl. ❶ sound; voice; ❷
 vowels.

ສຣະນະ [**ສຣະນະ**] Pāl. **Saraṇa** - Sk.
 Śaraṇa, Sāraṅga; ທີ່ພົ້ງ; ທີ່ອາລັຍ;
 ທີ່ຮະນຶກ. – Fr. refuge; aide; souvenir. –
 Angl. refuge; help; remembrance.

ສັດສະວະດີ [**ສັສວະດີ**] Sk. **Sarasvatī** – Pāl. Sarasvasatī; ❶ ຊື່ ແມ່ນ້ຳ ຊຶ່ງ ເປັນ ທີ່ສັກກາຣະບູຊາ ຂອງຊາວອິນດູໃນ ສມັຍ ກອນ. ຫລາຍທ່ານກໍຖືວ່າແມ່ນແມ່ນ້ຳ ສັກ ດີ່ສິທສີ ກ່າວວ່າແມ່ນ ແມ່ອິນດູສ (Indus) ຫລື ສິນທຸ ຢູ່ ປາກິສຖານ ນັ້ນເອງ. ❷ ຊື່ ຮີສີ ອົງຄົນໜຶ່ງ; ❸ ເທວີແຫ່ງສາຍແມ່ນ້ຳ ຕໍ່ມາ ຖື ວ່າແມ່ນ ເທວີແຫ່ງວາຈາ ແລະ ຄວາມຮູ້ ຄຳເວົ້າທີ່ ມີໂອຫາຣ ລາງເທື່ອກໍຖື ວ່າແມ່ນ ບຸດດີ ແລະ ຊາຍາ ຂອງພຣະພຣິທາມ. – Fr. ❶ nom d'un fleuve mythique, identifié comme l'Indus en Pakistan; ❷ nom d'un ascète; ❸ déesse des rivières; et, plus tard, déesse de la parole, de l'éloquence; de l'éducation, considérée parfois comme fille et aussi comme femme de Bhamā. – Angl. ❶ name of a mythical river, identified as Indus in Pakistan; ❷ name of an ascetic; ❸ goddess of rivers, and, in later times, goddess of speech, eloquence and learning, sometimes considered as Bhamā's daughter and also wife.

ສຣຸດີ [**ສຣຸດີ**] Sk. **Śruti** - Pāl. Sata; ແປຕາມ "ໄດຍິນ ໄດຟັງ"; ກ່າວເຖິງກາຣກຳ ເນີດຂອງຄັມກິຣ ພຣະເວທກາຄຸຕິນ. ຖືວ່າ ບໍ່ມີຜູ້ແຕງ ແຕ ເຊື່ອວ່າແມ່ນພຣະຮີສີ ເປັນຜູ້ນຳມາເລົ່າສູ່ຄົນຟັງ. ເລົ່າສິ່ງທີ່ຕົນ ໄດຍິນໄດຟັງມາຈາກປາກ ຂອງພຣະຜູ້ເປັນ ເຈົ້າ. – Fr. litt. "avoir entendu et écouté"; (partie de la Révélation du Veda). – Angl. lit. "having heard and listened" (a part of Revelation of the Veda).

ສລາກ [**ສລາກ**] Pāl. **Salākā** - Sk. Śalaka; ດິວໄມ ຫລື ດິວໄມໄຜ / ຈິກສລາກ. – Fr.

morceau de bois ou de bambou; flèche. – Angl. stick of wood or bamboo; arrow.

ສເລດ [**ສເລບຸມ**] Sk. **Śleşman** - Pāl. Semha; ຊື່ກະເທົ້, ຊື່ມູກ (ໂດຍທົ່ວໄປ ສຸເລບຸມ ໝາຍເອົາໝົດນ້ຳໜຽວທີ່ເກີດໃນ ຮາງກາຍ). – Fr. crachat; mucosité. – Angl. spit; phlegm.

ສວະຍັມພູ [**ສວະຍັມພູ**] Sk. **Svayambhū**; Pāl. Sayambhū; ແປຕາມ "ພຣະຜູ້ເປັນ ເອງ" ເຊັ່ນ: ພຣະພຸທສເຈົ້າ, ພຣະສີວະ, ພຣະວິ ຜະຕຸ, ພຣະປະຕິເອກະພຸທສະ. – Fr. litt. "existant par lui-même" ancien nom de Brahman; Bouddha primordial. – Angl. lit. "existing by himself" former name of Brahman; primordial Buddha.

ສວັສຕິກະ [**ສວັສຕິກະ**] Sk. **Svastika**. ເຄື່ອງໝາຍ ເຄັດລັບຊນິດໜຶ່ງ ຂອງຊາວອິນ ເດັຽ ມີຮູບເປັນ ກາກະບາທ ເໝືອນ ກາກະ ບາທ ຂອງຊາວເກຣັກ ທີ່ຂີດຂຽນແຕ່ມດວຍ ອັກຮອສ gamma (Γ) ໔ ຕົວເອົາມາຈຸໃສ່ກັນ ໝາຍເຖິງພຣະອາທິຕຍ໌. ເຊື່ອວ່າເປັນສິ່ງທີ່ ເປັນສີຣິຣິມຸງຄົລຄຳຄຸນ. ຊາວອິນດູແຕ່ມຂຽນ ຮູບສວັສຕິກະ ໃສ່ຫໍເຮືອນ ແລະ ໃນສຖານທີ່ ສຳຄັນຕ່າງ ໆ. ໃນສມັຍກອນ ສວັສຕິກະກໍປາ ກົດເຫັນຢູ່ ເອີຣົບກາຄເໜືອເໜືອນກັນ. ພວກ ພັດທະນາກະເມືອງ ເຍຣະມັນ ນາຊີ ຄັ້ງກອນໄດ ກາຮູເອົາໄປໃຊ້ ເປັນເຄື່ອງໝາຍຂອງພັດ. – Fr. croix mystique Svastika; dite aussi "croix gammée" . – Angl. mystical cross Svastika.

ສວັດດີ [**ສວັສຕີ**] Sk. **Svasti** - Pāl. Suvatthi, Sotthi; ໂຊກ; ລາກ; ຄວາມຢູ່ດີມີແຮງ; ຄວາມສຸຂສຳລານ ຊາວໄທຍ໌ ໃຊ້ເປັນຄຳ

ຖາມຂ້າວັກທາຍ ເມື່ອເວລາພົບກັນ. ສ່ວນ ຄຳສັ່ງພັດລາວ «ສບາຽດີ» ສັນນິທານວ່າ ບໍ່ກ່ຽວກັບຄຳສັນສກິຕ ສວັສດິ ໃນທີ່ນີ້ ແຕ່ ອາດຈະມາຈາກກາສາບາລີ « sappāya= ສບາຍ » ຫລື ຈາກກາສາຂເມນ ເສຍໂດຍຕື່ມ “ ດີ “ ໃສ່ທາຍສັ ພັ ເລວກໍ່ອອກ ເປັນສບາຍດີ? - Fr. bien à vous! Salut ! (terme employé pour saluer quelqu'un, équivalant à bonjour, bonsoir). – Angl. well! Hello! (term used to greet somebody like good morning, good evening).

ສວັສດິການ [**ສວັສດິກາຣ**] Sk. **Svastikāra**;
ສັງຄົມສົງເຄາະ. – Fr. assistance sociale.
– Angl. welfare work.

ສວັນ [**ສວັຣ໌**] Sk. **Svarga** - Pāl. Sagga;
ເທວະໂລກ; ເມືອງຟາ ຊຶ່ງເຊື່ອກັນວາເປັນ ບ່ອນທີ່ມີຄວາມສຸຂ ແລະ ມີອາຍຸຍືນ. ສາສນາ ກ່າວວ່າ ສວັຣ໌ມີ ໖ ຊັ້ນ: ໑.ຈາຕຸມຫາຣາຊິ ກະ, ໒. ຕາວະດິງສະ, ໓. ຍາມະ, ໔. ຕຸສິ ຕາ, ໕. ນິມມານະຣະຕິ , ໖. ປະຣະນິມມິ ຕະວະສວິຕຕິ. ຢູ່ຊັ້ນເທິງສຸດ ເປັນທີ່ຢູ່ຂອງ ພຣະພຣິຫມ ຮຽກວ່າ ພຣິຫມະໂລກ. – Fr. paradis; demeure céleste. Il y a 6 niveaux célestes: 1 Cātummahārājika; 2 Tāvatiṃsa; 3 Yama; 4 Tusitā; 5 Nimmānaratī; 6 Paranimmitavasavitti. Au-dessus se trouve Brāhmaloka où habite le grand Brāhmā. – Angl. heaven; heavenly abode. There are 6 celestial levels: 1 Cātummahārājika; 2 Tāvatiṃsa; 3 Yama; 4 Tusitā; 5 Nimmānaratī; 6 Paranimmitavasavitti. On the top of these levels is the dwelling of the great Brāhmā

ສວັນຣະຄິດ [**ສວັຣ໌ຄິດ**] Sk. **Svargata**; ຂຶ້ນ ໄປສວັຣ໌ຄ໌; ຕາຍ. – Fr. aller au ciel (mort). – Angl. to go to heaven (dead).

໑ ສວາດ [**ສວາສ**] Sk. **Śvas** - Pāl. Sasana;
ກາສຫາຍໃຈເຂົ້າອອກ; ລົມຫາຍໃຈ. – Fr. respirer. – Angl. to breathe.

໒ ສວາດ [**ສວາທ**] Sk. **Savāda**; ຫວາມ; ເຊບນົວ; ຫນາປາຖມາ; ງົດງາມ. – Fr. sucré; agréable. – Angl. sweet; agreeable.

ສວາມີ [**ສວາມີ**] Sk. **Svāmin**- Pāl. Sāmin;
ເຈົ້າຂອງ; ນາຍ; ຜູ້ນຳ; ຜູ້ປົກຄອງ; ສາມີ. – Fr. propriétaire; maître; seigneur; mari. – Angl. owner; master; lord; husband.

ສວາມີພັກ [**ສວາມີກັດຕິ**] Sk. **Svāmi + Bhakti**; ກາຣຍອມມອບຕົວລົງຢູ່ໃຕ້ອຳນາດ ຂອງຜູ້ອື່ນ; ກາຣມິຄວາມຈິງຮັກກັດຕິ / ທະ ຫານທີ່ເປັນສັຕຕູຫລາຍຄົນ ໄດ້ເຂົ້າມາສວາ ມີກັດຕິ. – Fr. soumission. – Angl. submission

ສຫະ [**ສຫະ**] Pāl.- Sk. **Saha**; ຮ່ວມກັນ; ພອມກັນ; ດວຍກັນ / ສຫະຣັຖະເມຣິກາ / ມີຫລາຍປະເທສເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມກັນຢູ່ສຫະ ປະຊາຊາຕິ. – Fr. uni. – Angl. united.

ສຫາຍ [**ສຫາຍ**] Pāl.- Sk. **Sahāya**; ຜູ້ໄປນຳ; ມິດ; ຊຽວ; ເພື່ອນ. – Fr. compagnon; ami. – Angl. companion; friend.

ສຫາຊາດ [**ສຫາຊາດ**] Pāl.- Sk. **Sahajāta**; ເກີດພອມກັນ ຫລື ຍາມດຽວກັນ; ເກີດມີຂຶ້ນ ພອມກັນ. – Fr. nés ensemble ou au

même moment; survenu en même temps. – Angl. born together or at the same time; arisen at the same time.

ສຫາພາບ [**ສຫາກາພ**] Pāl.- Sk.

Sahabhāva; ການໂຮມຫລາຍຮຸ້ນເຂົ້າກັນເພື່ອການປົກຄອງ / ສຫາກາພໂຊວຽດໄດຊາບສູນໄປແລວ. – Fr. union; confédération. – Angl. union; confederation.

ສເໝນ [**ສເໝນ**] Sk. **Sumeru**; ພູເຂົາ

ສູ່ເມຣູ. ທາງສາສນາພຸທສ໌ເອີ້ນວ່າ ສີເມຣູ ຕັ້ງຢູ່ກາງຈັກວາຣ ເປັນທີ່ ປະທັບຂອງພຣະພຣິຫມ ແລະ ພຣະອິນທຸ (Mont Meru ຫລື Sumeru). ເຊື່ອວ່າ ມີລວງສູງ ໘໔໐໐໐ ໂຍຊນະ. ມີເຂົ້າຂອງສິມບູຕຸຢາງມະຫາສາລ. ຍອດພູເຂົາ ບານແຜ່ອອກໄປເໝືອນດັ່ງດອກບົວບູນ. ດາມທັງສີ່ເຂົ້າສເໝນ ແວດລອມດວຍ ສີ່ ທະວີບທັງໝົດອອມດວຍ ນຳທະເລ. ຢູ່ທາງທິສໃຕ້ມີທະວີບນຶ່ງຊື່ວ່າຊູມພູທວີປຕິປະເທສ ອິນເດັຽໃນສມັຍປັຈຈຸບັນ. – Fr. nom d'une montagne considérée comme l'axe de l'univers. – Angl. name of a mountain, to be considered as the axis of the universe.

ສເຫດ [**ສເຫຕຸ**] Pāl. **Sahetu**; ມີເຫຕຸ. – Fr. avoir une cause. – Angl. having a cause.

ສະມາດ [**ສມາສ**] Pāl. - Sk. **Samāsa**; ການຕໍ່ເຂົ້າກັນ; ກາດມື່ງ ຂອງກົດໃນບາລີໄວຍາກອຣ໌ ກຽວກັບການຫຍໍ້ສັພທ໌ເຂົ້າກັນ. – Fr. composé nominal; connecter. – Angl. nominal compound; to connect.

ສະຣະພະ [**ສະຣະພະ**] Sk. **Sarva** – Pāl. Sabba (ຂຽນຕາມບາລີເປັນ ສັພພະ); ທັງຫລາຍ; ທັງປວງ (ລາງເທື່ອກໍວ່າ ສາຣະພັດ). – Fr. toutes les choses; beaucoup de choses. – Angl. every thing; many things.

ສະຣິຣະ [**ສຣິຣະ**] Pāl.- **Sarīra**; ຮ່າງກາຍ / ສຣິຣະກິຈ (ການສິ່ງສກາຣ). – Fr. corps physique. – Angl. physical body.

ສະວິ [**ຈ ວິ**] Pāl.- Sk. **Chavi**; ຜິວໜັງ. – Fr. peau; tégument. – Angl. skin; tegument. – Lat. obscurus. – Gr. skūlon.

ສະວິວັມ [**ຈ ະວິວັຕຕ໌**] Pāl. **Chavivaṇṇa**- Sk. Chavivarn; (ຂຽນຕາມສັນສກິຕເປັນ ຈ ະວິວັຕຕ໌) ສີຂອງຜິວ / ຄຳສັພທ໌ນີ້ ພົບເຫັນຢູ່ນິທານທາວໂສວັດ. ມັກແຕ່ງໄດ້ ບັຣຍາຍເຖິງຄວາມງາມຂອງ ນາງປະທຸມມາ ຊຶ່ງເປັນຊາຍາຂອງທາວໂສວັດໄວວ່າ :
« ຫລຽວດູວັຕຕາເມື່ອ ນວນລະມຸລຸແມນມິ່ງ ຈ ະວິວັຕຕ໌ ວາດໄວ ແວວກາສາງາງອນ ທຸກ ຊິນກອນ ກໍປະເກີດຜິວຄຳ ອາໂສນາຣິສີ ພຳມານເມີນລຳ ຣິສີທຳທານໃຫ້ ແພພັນມີທ໌ ພຣະພໍ່ແລລຳລຽງ ບໍ່ເຄື່ອງຂອງຢ່າງໃດ ພໍແຕ່ດົນມານໄດ້ ວັຍນາງສິບແປດຂວບ ຂາວຜອງພິ່ງພຽງດາມດັ່ງສວັຣຣ໌ » . – Fr. couleur de la peau; beauté. – Angl. colour of the skin; complexion; beauty.

໑ ສັກ [**ສັກ**] Sk. **Sāka**; ໂມສັກ. – Fr. teck (bois). – Angl. teak (wood).

໒ ສັກ ສັກຕິ [**ສັກຕິ**] Sk. **Śakti** – Pāl. Satti; ❶ ຍິສ; ອຳນາດ; ຫອກ; ຄວາມສາມາດຖ້; ພລັງ; ກຳລັງ; ຄູຣຸທສີ; ❷ ຄຳສັພທ໌ທີ່ຮຽກລັທສີນຶ່ງໃນສາສນາຣິນດູ (Śakti). ລັທສີສາຍ

ນີ້ ມີຄວາມເຊື່ອຖືບາງເທວີຊຶ່ງຖືວ່າ ເປັນກຳລັງອັນແຮງກ້າອັນມິ່ງ ທີ່ເປັນບໍ່ເກີດຂອງສັພພະສິ່ງທັງຫຼາຍ ທັງສກົລໂລກ ແລະ ເທພເຈົ້າທັງສາມຄື: [ພຣະພຣິຫມ (ຜູ້ສ້າງ), ພຣະວິບູຖຸ (ຜູ້ຮັກສາຫມັ້ນຄົງ) ແລະ ພຣະສິວະ (ຜູ້ທຳລາຍ)]. ໃນຕົ້ນສມັຍພຣະເວທ ພວກ *ສັກດາ* ກໍພຽງມັບຖືແຕ່ພຣະບາງເທວີອິນດຣານີ (Indrānī) ຊາຍາຂອງພຣະອິນທ໌ທີ່ມັມ ແຕ່ຕໍ່ມາໄດ້ມີກາຣບູຊາເຖິງ ເທວີແປດບາງໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ເທວີທູຣະຄາ (Durgā) ດ້ວຍເຫດວ່າ ເທວີອົງຄ໌ນີ້ເປັນຊາຍາຂອງພຣະສິວະ. – Fr. ❶ honneur; puissance; force; énergie. ❷ le culte Śakti d’Hindouisme, vénérer les déesses – Angl. ❶ honour; power; strength; energy. ❷ the cult Śakti of Hinduism, worshipping the goddess.

ສັກກະ [ສັກກະ] Pāl. **Sakka** - Sk. **Śakra**; (ຂຽນຕາມຄຳສັນສກຣິຕເປັນ ສັກຣະ); ເທພເຈົ້າອົງຄ໌ນຶ່ງ ທີ່ຮູ້ໃນສາສນາພຸທະ ແຕ່ໃນສາສນາອິນດູ ເອິ້ນວ່າພຣະອິນທ໌. – Fr. le dieu Indra. – Angl. the god Indra.

ສັກກາຣະ [ສັກກາຣະ] Pāl. **Sakkāra** - Sk. **Satkara**; ຄວາມເຄົາຣົພມັບຖື; ກາຣກາຍໄຫວບູຊາ; ເຄື່ອງສັກກາຣະບູຊາ. – Fr. vénération; culte. – Angl. worship.

ສັກຂີ [ສັກຂີ] Pāl. **Sakkhī** - Sk. **Sākṣin**; ພຍານຜູ້ຮູ້ເຫັນກັບຕາ / ຂາພະເຈົ້າມີສັກຂີພິຍານ ເປັນທີ່ອາງອີງ. – Fr. témoin oculaire. – Angl. eyewitness.

ສັກຄະ [ສັກຄະ] Pāl. **Sagga** - Sk. **Svarga**; ສວັຣຄ໌. – Fr. ciel; paradis. – Angl. heaven; paradise.

ສັກດາ [ສັກດາ] Sk. **Śakta**; ❶ ເດຊ; ອຳນາດ; ຄວາມສາມາດຖື. ❷ ຜູ້ມັບຖືລັບສິສັກຕິ. – Fr. ❶ pouvoir; ❷ adepte du culte Śakti. – Angl. ❶ power; ❷ worshipper of the cult Śakti.

ສັງ [ສັງຂ໌] Pāl. **Saṅkha** - Sk. **Śaṅkha**; (ຂຽນຕາມສັສກຣິຕເປັນ ສັງຂ໌) ຫອຍທະເລ; ຫອຍສັງຂ໌ ສ່ວນຫຼາຍເອົາໄປໃຊ້ເປົ່າສຽງເໝືອນແກ. – Fr. conque. communément utilisé comme une trompette– Angl. a conch-shell, commonly used as a trumpet. - Gr. kócúli.

ສັງກະຣະ [ສັງກະຣະ] Pāl.- Sk. **Shankara**; ຊື່ ສາສດາຈາຣຍ໌ ຜູ້ມີຊື່ສຽງໃນລັບສິປຣັຊລາ ເວທານຕະ. - Fr. un grand maître du système philosophique Vedānta, école du non-dualisme (Advaita). – Angl. a high master of philosophical system Vedānta, Advaita institute.

ສັງເກດ [ສັງເກດ] Pāl. **Saṅketa** - Sk. **Samketa**; ກາຣກຳມິດໝາຍ; ກຳນົດ; ກາຣເບິ່ງເຫຼັດກາຣຕ໌; ກາຣຕິກລົງກັນ / ສັງເກດເຫັນວ່າ ບິມີມິຝິນຕິກຫຼາຍ. – Fr. stipulation; observation; accord. – Angl. stipulation; observation; agreement.

ສັງຂຍາ [ສັງຂຍາ] Sk. **Samkhyā** - Pāl. **Saṅkhā**; **Saṅkhyā**; ກາຣມັບ; ຈຳນວນ; ປັລລາ. – Fr. calcul; nombre; somme. – Angl. calculation; number; sum.

ສັງຂາມ [ສັງຂາຣ] Pāl. **Saṅkhāra** - Sk. **Samṣkāra**; ສິ່ງທີ່ປຸງແຕ່ງ; ສາພາກສປຸງແຕ່ງ; ຄວາມອົບຮົມ; ກັມ; ຂັນສ໌; ສິ່ງທີ່ປະກອບ; ສິ່ງທັງຫຼາຍທັງປວງ; ຊີວິຕ, ວິລ

ລາຕ; ຮ່າງກາຍແລະຈິຕໃຈ / ອາຍຸສັງຂາຣ
/ ກາວະສັງຂາຣ / ຊີວິຕສັງຂາຣ / ສັງຂາຣ
ໂລກ (ໂລກວັດຖຸ, ກາຣປະກອບໂລກ, ຫລື ສາງ
ໂລກ) ບຸທຣ໌: ຂັ້ນສັກກອງນຶ່ງໃນຂັ້ນສັກກາມິຄີ:
ຮູປ, ເວທະນາ, ສັລ ລ າ, ສັງຂາຣ, ວິລລາຕ.
– Fr. états conditionnés; activités
mentales; facteurs mentaux;
constructions psychiques. – Angl.
conditioned activities; mental activity;
conductive factors; psychic
constructions.

ສັງເຂບ [ສັງເຂບ] Pāl. **Saṅkhepa** - Sk.
Samkṣepa; ໂດຍຫຍໍ້; ໃຈຄວາມ; ເຣືອງ
ທີ່ຫຍໍ້. – Fr. abréviation, contraction;
aperçu; résumé. – Angl. abbreviation,
contraction; insight; precise.

ສັງຄະກັມ [ສັງຄະກັມ] Pāl. **Sangakam-**
ma; ພິສິທາງສາສນາຂອງສົງຄ໌ທີ່ກອງປະ
ຊຸມຫລວງໃນພຸທຣະສີມາ ຕອງມີ ໔ ອົງຄ໌ ຂຶ້ນ
ໄປ. – Fr. actes religieux des moines à
l'intérieur du temple, accomplis à partir
de quatre personnes. – Angl. religious
acts of the monks inside of the temple,
accomplished by four persons at least.

ສັງຄະທານ [ສັງຄະທານ] Pāl. **Sangadāna**;
ເຄື່ອງທານໃຫ້ສົງຄ໌ ໂດຍບໍ່ເຈາະຈົງເຖິງ
ອົງຄ໌ໃດອົງຄ໌ນຶ່ງ. – Fr. offrandes à
l'intention des bonzes. – Angl. gifts
intended for the monks.

ສັງຄະນາຍົກ [ສັງພະນາຍົກ] Pāl. **Samgha-**
nāyaka; ຜູ້ນຳຂອງສົງຄ໌. – Fr. guide du
bonze. – Angl. the monk's leader.

ສັງຄະຣາດ [ສັງພະຣາຊ] Pāl. **Samgha-**
rāja; ພຣະສັງພະຣາຊ. – Fr. patriarche
suprême. – Angl. supreme patriarch.

ສັງຄົມ [ສັງຄົມ] Sk. **Samgama** - Pāl.
Samgama; ກາຣພົບປະ; ໝວດຄົມຈຳ
ນວນນຶ່ງທີ່ຢູ່ນຳກັນ ຫລື ພົບກັນ ແລະ ມີຈຸດ
ປະສົງຄ໌ເໝືອນກັນ. – Fr. société;
association. – Angl. society;
association.

ສັງຄາ [ສັງພາ] Pāl. **Samghāṭi** - Sk.
Samghāṭi; ຜາພາດບາ; ຜາສັງພາຂອງ
ຄູບາ. – Fr. robe extérieure de bonze.
(pliée, non déployée, portée sur l'épaule
gauche). – Angl. the monk's outer robe
(folded, not displayed, placed on the left
shoulder).

ສັງຄາຍະນາ [ສັງຄາຍນາ] Pāl. **Sangayanā**;
ກອງປະຊຸມຫລວງຂອງສົງຄ໌ ເພື່ອດັດແປງ
ຫລື ແຕງຕັ້ງຣະບົບ ທຣິ ຮ ຍິ ແລະ ຄັມກິຣ໌.
ສັງຄາຍນາມີຂຶ້ນຫລາຍຄັ້ງ:

- ຄັ້ງທີ່ນຶ່ງ ມີຂຶ້ນຢູ່ຖ້ຳ ສັຕຕະປັລ ຄູບາ
(Pāl. Sattapaṭṭhī - Sk. Saptaparni) ໃກ
ເມືອງຣາຊຄຣິຫ໌ ສາມເດືອນຫລັງຈາກ
ພຸທຣະປະຣິນິພພານ ກາວວາ ໃນປີ ໔໗໖.
ເປັນຣະດູພົມ ໂດໃຊ້ເວລາເຖິງ ໗ ເດືອນຈຶ່ງ
ຈົບລົງ. ພຣະກັສປະ ເປັນຜູ້ນຳໃນສັງຄາຍະ
ນາຄັ້ງທີ່ນຶ່ງ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນທານໂດເກືອດຫາມ
ບໍ່ໃຫ້ ພຣະອາມິນທ໌ເຂົ້າຮວມໃນກອງປະຊຸມ
ແລະ ພຣະອາມິນທ໌ໂຕຖືກກ່າວຫາວ່າ ບໍ່ເປັນ
ພຣະອຣະຫັນຕ໌ ທັງເປັນຜູ້ທີ່ມີສ່ວນໃນກາຣ
ທີ່ພຣະພຸທຣ໌ເຈົ້າໃດອະນຸຍາຕິ ໃຫ້ເພສຍິງ
ເຂົ້າບວຂູໂດໃນສາສນາ. ໃນຂັ້ນຕໍ່ມາພຣະອາ
ມິນທ໌ກໍໂດຕຣ໌ສເປັນພຣະອຣະຫັນຕ໌ ແລະໂດ
ຖືກມອບໝາຍໃຫ້ເປັນຜູ້ນຳເອົາຄຳສັມເທສ

ນາຂອງພຣະພຸທສເຈົ້າ ມາເລົ່າສູ່ໝູ່ຝັງ ໃນ
ຖານະທີ່ພຣະອານົມທ໌ເປັນຜູ້ໂກຊິດຕິດຕາມນຳ
ພຣະພຸທສເຈົ້າຢູ່ທຸກຫົນແຫ່ງ. ສິ່ງທີ່ພຣະອາ
ນົມທ໌ໄດຍິນໄດຟັງມາຈາກພຣະພຸທສເຈົ້າໄດ
ຈັດເປັນພຣະສູຕ ແລະ ໄດຈາຣິກໄວ ໃນພຣະ
ຄັມກິຣສຸຕັມຕະປິຍົກ. ທຸກເທື່ອທີ່ ພຣະອາ
ນົມທ໌ເລົ່າສູ່ກອງປະຊຸມຝັງ ພຣະອານົມທ໌ ໄດ
ກວ່າ ເປັນຄຳເບື້ອງຕົ້ນ ຂຶ້ນວ່າ: « ເອວັມເມ
ສຸຕັງ » ແປວ່າ « ຂາພຣະເຈົ້າໄດຍິນມາ ດັງ
ນີ້ » ຫລືວ່າ «ເອວັມ ເມ ສຸຕັງ| ເອກັງ ສມຍັງ
ກຄວາ...(ສຖານທີ່)... ວິຫຣຕິ » ແປວ່າ
« ຂາພຣະເຈົ້າໄດຍິນມາ ດັງນີ້ : ໃນເວລາທີ່
ພຣະ ຜູ້ມີພະພາກເຈົ້າໄດປະທັບຢູ່ທີ່...».

ສ່ວນພຣະວິນັຍໄດມອບ ໃຫ້ເປັນກາຣະ
ຂອງ ພຣະອຸປະລິ.

- ຄັ້ງທີ່ສອງ ທີ່ເມືອງເວສາລີ ໑໐໐ ປີ ພາຍ
ຫລັງພຸທສະປະຣິນິພພານ ກຽວກັບພຣະວິນັຍ.

- ຄັ້ງທີ່ສາມ ຢູ່ໂສກກາຣາມ ເມືອງປາຣະລີ
ບຸຕ ໃນປີ ໒໓໖ ພາຍຫລັງພຸທສະປະຣິນິພ
ພານ. ຫລື ໑໘ ປີຫລັງຈາກໄດມິກາຣອະພິ
ເສກ ຂອງເຈົ້າພຍາອະໂສ ກະມະຫາຣາຊ
ດວຍການນຳພາຂອງພຣະ Mogalliputta
Tissa. ສັງຄາຍະນາຄັ້ງນີ້ ໄດມິກາຣປະນາມ
ຊື່ຂອງພວກເຖຣະ ທີ່ສ້າງຄວາມແຕກແຍກ
ຣະຫວາງຄຸຕະສິງພິ.

ສາຍມະຫາຍານໄດກ່າວວ່າ ສັງຄາຍະ
ນາຄັ້ງທີ່ສາມໄດມິຂຶ້ນຢູ່ ເມືອງຊາລັນຊະຣະ
(Jalandhara) ຫລື ຢູ່ Cachemire ທາຍ
ສັຕວັສທິນິງ ໃນສັມຍຂອງເຈົ້າພຍາກະນິ ທ
ກະ (Kaniṣka) ດວຍການນຳພາຂອງ
Vasumitra.

- ຄັ້ງທີ່ສີ່ ມີຂຶ້ນທີ່ເມືອງອະນຸຣາຊປຸຣະ ປະ
ເທສ ສີຣີລັງກາ.

- Fr. concile; réunion. – Angl. council;
meeting.

ສັງຄາທິເສດ [ສັງພາທິເສສ] Pāl.

Saṅghādisesa- Sk. Saṅghāvaseṣa;
ຊື່ອາບຕີ້ ໝວດນຶ່ງຂອງສິງພ໌ ຕໍ່ຈາກປາຣະຊິກ
໔; ໂທບທີ່ໄດປະກາສຂຶ້ນ ໃນເວລາທຳ
ສັງພະກັມ; ສັງພາທິເສສມີ ໑໓ ຂໍ້. - Fr.
catégorie de fautes de gravité modérée;
toute effraction à la règle entraîne une
exclusion temporaire à la réunion des
bonzes. – Angl. a chapter of the monk's
rule; any offence leading to a temporary
suspension during a formal monk's
meeting.

ສັງຄິກະ [ສັງພິກະ] Pāl. **Saṅghika**;

ເປັນຂອງສິງພ໌. – Fr. appartenant à la
communauté des bonzes. – Angl.

belonging to the monk's community.

ສັງຄິຕິ [ສັງຄິຕິ] Pāl. **Saṅgīti** - Sk.

Samgīti; ໂຣມກັມ; ເຮັດດວຍກັນ; ໄປນຳ
ກັນ; ກາຣພົບປະກັນ. – Fr. concile;
réunion., – Angl. council; meeting.

ສັງສະກາມ [ສັງສຸກາຣ] Sk. **Samskāra**;

ພິທີທຳໃຫ້ຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິຕບໍຣິສຸທສີ້
(ປຽນເປັນຄຳສັບທີ່ ສັງສກາຣຄື ກາຣປົງສົພ)
. – Fr. purification; lustration. – Angl.
purification.

ສັງສກິດ [ສັງສກິຕ] Sk.Samskṛt (ດູ
ສັນສກິຕ).

ສັງສັນ [ສັງສັຣຄ໌] Sk. **Samsarga** - Pāl.

Sanandati; ກາຣພົບປະກັນ; ກາຣຮວມ
ກັນ; ກາຣສົນທະນາກັນ / ມື້ນີ້ ພວກເຮົາມີ
ໂອກາສດີ ໄດສັງສັຣຄ໌ກັນຢ່າງມ່ວນຊື່ນ. – Fr.
réunis; contact. – Angl. brought
together; contact.

ສັງສາຣະທຸກ [ສັງສາຣະທຸກຂ໌] Sk. **Sam-sāraduhkha**; ຄວາມທຸກຂ໌ອັນເກີດມາຈາກ ກາຣວຽນວາຍຕາຍເກີດ. – Fr. souffrance, née de la transmigration. – Angl. the pain or suffering caused by transmigration.

ສັງໂຍກ [ສັງໂຍດ] Pāl. - **San̄yoga** - Sk. **Sam̄yoga**; ກາຣປະກອບ; ກາຣສະກິດຕົວຫນັງສື; ຕົວພັດ ຊມະທີ່ຊອນກັນ. – Fr. lien; union; association; construction; conjonction; combinaison de deux ou de plusieurs consonnes. – Angl. bond; union; association; construction; conjunction; combination of two or more consonants.

ສັງວາດ [ສັງວາສ] Sk. **Sam̄vāsa** - Pāl. **Sam̄vāsa**; ຢູ່ຮວມກັນ; ຮວມກາມດວຍກັນ; ຮວມປະເວຕິກັນ. – Fr. communion; cohabitation; relation sexuelle. – Angl. communion; cohabitation; living with somebody; sexual intercourse.

ສັງວານ [ສັງວາລ] Pāl. **Sevāla** – Sk. **Saivāla**; ❶ ສອຍທີ່ເປັນເຄື່ອງເອ ຄອງຄໍ; ❷ Blyxa Octandra ໃຄສນິດນຶ່ງທີ່ເກີດ ຢູ່ໜອງ. - Fr. ❶ collier; ❷ lentille d'eau, mousse aquatique qui pousse dans l'étang. – Angl. ❶ necklace; ❷ the Blyxa Octandra, a kind of duck-weed or green moss-like plant growing in pools.

໑ ສັງເວດ [ສັງເວຊ] Sk. **Sam̄vejana** - Pāl. **San̄vejeti**, **San̄vega**; ຄວາມສົມເຫດ ນາຄິນອິນ; ສລິດໃຈ; / ເຂົ້າມາໃນຄຳ ສັບພຸດ ສັງເວຊນິຍະສຖາມ (lieu saint) ທາງສາສນາ ແລະ ທາງຈິຕໃຈ ສັງເວຊ

ໝາຍເຖິງ ຄວາມສະຫອນຢ້ານກົວ ຄວາມກະວົນກະວາຍ ເມື່ອຄິດເຖິງກາຣເກີດ ກາຣຕາຍ ຄວາມຊະຣາ ມໍຣະນະ ຄວາມທຸກຂ໌ ທີ່ໝູນວຽນໃນວັດຜະສິງສາຣ ທັງໃນປັຈຈຸບັນ ອະດີດ ແລະ ອະນາຄິດ. – Fr. agitation, émotion. – Angl. agitation, emotion.

໒ ສັງເວດ [ສັງເວທ] Sk. **Sam̄veda**, **Sam̄vedana**; ຄວາມຮູ້ສຶກ. – Fr. perception; conscience. – Angl. perception; conscience.

ສັງວອນ [ສັງວອຣ] Pāl. **San̄vara** - Sk. **Sam̄vara**; ກາຣອິດກັ້ນ; ກາຣຢຸດງົດ; ກາຣສັງຮວມຈິຕ; ຄວາມຣະມັດຣະວັງ. ພຸທສ. ສັງວອຣມີ ໕ ຢ່າງ: ສິລ, ສຕິ, ລາຕ, ອັນຕິ, ວິຣິຍະ. – Fr. maîtrise; se maîtriser. – Angl. self-control; to have self-control.

ສັງຫາມ [ສັງຫາຣ] Sk. **Sam̄hāra**; ກາຣທຳລາຍ; ພິນາສ; ກາຣຂາ. – Fr. déstruction; fin. – Angl. destruction; end.

ສັງຫາຣິມະ [ສັງຫາຣິມະ] Pāl. **Sam̄hārima**; ເຄື່ອນທີ່ໄດ (ເຂົ້າມາເປັນກາສາລາວໃນຄຳສັບພຸດ ສັງຫາຣິມະຊັພ) . – Fr. mobile. – Angl. movable.

ສັງຫອນ [ສັງຫອຣ] Sk. **Sam̄hara**, **Sam̄harana**; ຄວາມຮູ້ສຶກລວງຫນ້າວາຈະມີລາງເກີດຂຶ້ນ. – Fr. présage; sentiment prémonitoire. – Angl. omen.

໑ ສັດ [ສັຈ] Pāl. **Sacca** - Sk. **Satya**; (ສະກິດຕາມສັບສກຣິຕເປັນ ສັຕຍ໌) ຄວາມຈິງ; ແທ້ຈິງ / ອຣິຍະສັຈສີ່. – Fr. vérité. – Angl. truth; faithfulness

໒ ສັດ [**ສັດ**] Sk. **Sat**; ຄົງຢູ່; ດີ; ງາມ. – Fr. vrai; beau; honnête. – Angl. true; beautiful; honest.

໓ ສັດ [**ສັດ**] Pāl. **Satta** – Sk. Sat-tva; (ຂຽນ ຕາມຄຳສັບສກຣິຕເປັນ ສັຕວ໌); ສັຕ ດຸ້ງຮັຈ ຈ ານ; ສັຕ / ສັຕນະຣິກ (ຜູ້ທີ່ໃຊ້ກັມ ຢູ່ນະຣິກ) / ສັຕໂລກ (ໂລກຂອງສັຕ) / ມະນຸສ ສັຕ. – Fr. animaux. – Angl. animals.

໔ ສັດ [**ສັຕວ໌**] Sk. **Sat-tva** - Pāl. Satta; ສິ່ງ ທີ່ມີຊີວິດ, ມີຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ໄປມາໄດ້ຄື ມະນຸສແລະ ສັຕ. – Fr. les êtres vivants, créatures. – Angl. the beings; creatures.

ສັດຈະ [**ສັຈຈະ**] Pāl. **Sacca**; ຄວາມຈິງ / ເຈົ້າເວົ້າບໍ່ມີສັຈຈະ. – Fr. vrai. – Angl. true; real.

ສັດຈະທັມ [**ສັຈທັມ**] Pāl. **Sacca-dhamma** - Sk. Satya-dharma; ທັມອັນເທົ່າຈິງ. – Fr. la vraie doctrine. – Angl. the true doctrine.

ສັດຕະ [**ສັຕຕະ**] Pāl. **Satta** - Sk. Saptan; ເຈັດ. – Fr. sept. – Angl. number seven. – Lat. septem. – Gr. hépta. – All. sieben.

ສັດຕະກຸນ [**ສັຕກຸລ**] Sk. **Satkula**; ຕະກຸລສູງ. – Fr. bonne ou noble famille. – Angl. good or noble family.

ສັດຕະໂລກ [**ສັຕໂລກ**] Pāl. **Sattaloka** - Sk. Sat-tvaloka; ໂລກຂອງສັຕ. – Fr. monde des êtres vivants. – Angl. world of living beings.

ສັດຕະ [**ສັສຕະ**] Sk. **Śastra** – Pāl. Sattha; ອາວຸໜີ / ຢູ່ສນາມລິບ ມີສັຕຕະ ອາວຸໜີລວງຫລາຍ. – Fr. arme; épée. – Angl. weapon; sword.

ສັດຕູ [**ສັຕຕູ**] Pāl. **Sattu** - Sk. Śatru; (ຂຽນ ຕາມຄຳສັບສກຣິຕເປັນ ສັຕຣູ) ຂ້າເສິກ; ຜູ້ ບັງບຽດ. – Fr. ennemi; rival. – Angl. enemy; rival. – Gr. chotós.

ສັດຕູ [**ສັຕຕູ**] Pāl. **Satthu** - Sk. Śāstra; ພຣະບໍຣົມສາສດາ, ພຣະພຸດທະເຈົ້າ; ຄູ; ຜູ້ສັ່ງສອນ. – Fr. enseignant; maître; le Bouddha. – Angl. teacher; master; the Buddha.

ສັດທັມ [**ສັທັມ**] Pāl. **Saddhamma** - Sk. Sat-dharma; ທັມທີ່ດີ, ທີ່ເທົ່າຈິງ, ສາສນາຂອງພຣະພຸດທະເຈົ້າ / ພວກເຂົາມີສັທັມ ປະຈຳໃຈ. – Fr. bonne doctrine; la meilleure religion. – Angl. good law; the best religion.

ສັດທາ [**ສັທຕາ**] Pāl. **Saddhā** - Sk. Śrāddha (ຂຽນຕາມສັບສກຣິຕເຕັມເປັນ ສຣັທຕາ) ຄວາມເຫລືອມໄສ; ຄວາມເຊື່ອຖື ໃນສາສນາ. – Fr. foi, confiance. – Angl. faith; confidence; believing. – Lat. credo.

ສັດບູຣຸດ [**ສັຕບູຣຸບ**] Sk. **Satpuruṣa** - Pāl. Sappurisa; ຄົນທີ່ມີໃຈບຸລ, ຜູ້ທີ່ມີຄຸນ. – Fr. homme juste; homme pieux. – Angl. righteous man; gentleman; pious man.

ສັຕວັດ [**ສັຕວັສ**] Pāl. **Sata+Vassa** - Sk. Śatavarṣa; (ສະກິດຕາມສັບສກຣິຕເປັນ

ສັຕະພັຣ ຫະ) ຮອຍປີ. – Fr. un siècle. –
Angl. a century.

ສັນ [**ຈັນທ໌**] Sk. **Chandas**; ບົທປະພັນສ໌ ປະ
ເກທນຶ່ງຮຽກວ່າ ຈັນທ໌ ຊຶ່ງວິສິເຕງບໍ່
ເໝືອນກາພ, ກອນ, ໂຄງ, ຮອຽແກວ. ລັກຮ
ຖະຂອງບົທປະພັນສ໌ປະເກທນີ້ ຖືເອົາສຽງ
ຫນັກ ແລະ ສຽງເບົາເປັນຫລັກ. ຈັດເປັນ
ຫມວດ ຫມວດລະ ສາມພະຍາງ ຮຽກວ່າ
ຄນະ. (ບົທສູຕໃນພຣະເວທ ສ່ວນຫລາຍ
ເຕງເປັນຄຳຈັນທ໌). – Fr. hymne; mesure
métrique; vers. – Angl. sacred hymn;
incantation; sacred text of the vedic
hymn; verse.

ສັນຈອນ [**ສັນຈອນ**] Pāl. **Sañcara** - Sk.
Sam-cāra; ການທຽວໄປມາ; ການເດີນ
ທາງ; ການທີ່ດ່ວງພຣະອາທິຕຍ໌ກາຍໄປ ຫລື
ເຂົ້າສູ່ອາສີໄໝ. – Fr. passage;
pérégrinations; entrée du soleil dans le
nouveau signe du zodiaque. – Angl.
passage; peregrinations; entrance of the
sun into the new zodiacal sign.

ສັນສກຣິດ [**ສັນສກຣິດ**] Sk. **Samskṛita**; ກາ
ສາສັນສກຣິດ ແປຕາມ ສັພທ໌ໂດວາ “ທຳ
ແລວ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ຮູ້ສູ່ຫລື ແລວ” (ຂຽນ
“Sanskṛit” ໃນຮູບນີ້ ໂດຍໃຊ້ຕົວ n ແທນ
ຕົວ m ບໍ່ເຫມາະສົມກັບເຄົ້າ ແຕ່ນັກ
ປຣາຊນ໌ ອັງກິຣ໌ ຄິດພາຂຽນມາ ແລວກໍ
ເລິງພາກັນໃຊ້ຕໍ່ມາ. ອັນທີ່ຖືກແທ ຄວນ
ຂຽນເປັນ "Samskṛit = ສັງສກຣິດ").
ກາສາສັນສກຣິດ ໃຊ້ບັນທຶກຄັ້ງທຳອິດ
ສາສນາສາຍມະຫາຍານ ສ່ວນຫລາຍ ຢູ່ຫາດ
ຕາວັນຕິກສຽງເໜືອຂອງອິນເດັຽ ແຕ່ໂຕຖືກ
ຈູດເຜົາລົງຢ່າງຊັບເຊີງຈາກພວກ ມຸສລິມໃນ
ສັຕວັສທິ ໑໒. ກາສາສັນສກຣິດ ໃຊ້ຂຽນ
ກາສາຣິນດີ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່. – Fr. litt.

"purifié; parole finement élaborée
comme la langue Sanskr̥it"; langue
Sanskṛit. – Angl. lit. "purified, finely
wrought speech, such as the Sanskr̥it
language"; Sanskr̥it language;

ສັນຊາດ [**ສັນຊາດີ**] Pāl. **Sañjāti** - Sk.
Samjāti; ການເກີດ; ສັນຊາດີ. – Fr.
naissance; origine; nationalité. – Angl.
birth; origin; nationality.

ສັນຍາ [**ສັນຍາ**] Pāl. **Saññā** - Sk.
Samjñā; ຄວາມຮູ້ສຶກ; ຄວາມຈຳ; ສັນ
ຍາມ; ເຄື່ອງໝາຍ; ສິ່ງທີ່ທຳໃຫ້ຮູ້. – Fr.
sens; conscience; contrat; perception;
signal. – Angl. sence; conciousness;
contract; perception; signal.

ສັນຍາລັກ [**ສັນຍາລັກຮຕ໌**] Pāl. **Saññā**
+ Sk. **Lakṣaṇa** – Sk. Sam-lakṣaṇa;
ເຄື່ອງຫມາຍ; ເຄື່ອງສແດງ (ລາງເທື່ອກໍ
ຂຽນເປັນ ສັນລັກຮຕ໌). – Fr. marque;
symbole. – Angl. mark; symbol.

ສັນດາມ [**ສັນດາມ**] Sk. **Samtāna** - Pāl.
Santāna; ສືບຕໍ່; ນິສັຍທີ່ສືບມາແຕ່ເກີດ;
ສືບວົງສ໌. – Fr. inné. – Angl. innate
character.

ສັນໂດດ [**ສັນໂດສ**] - Pāl. **Santosa** - Sk.
Sam-toṣa (ຂຽນຕາມສັນສກຣິດເປັນ ສັນ
ໂດຍ) ຄວາມຍິນດີ; ຄວາມພໍໃຈໃນສິ່ງທີ່
ຕົນມີຢູ່. – Fr. contentement; satisfaction.
– Angl. contentment; satisfaction with
all that is one's own.

ສັນຕິ [**ສັນຕິ**] Pāl. **Santi** - Sk. śānti; ຄວາມ
ສງົບ; ຣະງົບ; ນິພພາມ / ປະເທສເພື່ອນ

ບ້ານຢູ່ນຳກັນ ດ້ວຍຄວາມສັນຕິ. – Fr. paix; tranquillité. – Angl. peace; quietude.

ສັນຕິພາບ [**ສັນຕິກາພ**] Pāl. **Santi+Bhāva**; ຄວາມສົງໄສສຸຂ. – Fr. paix.– Angl. peace.

ສັນຖານ [**ສັຕຖານ**] Pāl. **Sanṭhāna** - Sk. Saṃsthāna; ຮາງ; ອາກາສ; ທາທາງ; ຕັ້ງຢູ່. – Fr. forme; figure; station. – Angl. form; figure; station.

ສັນທະ [**ຈັນທະ**] Pāl. - Sk. **Chanda**; ຄວາມຍິນດີ; ຄວາມພໍໃຈ; ອັສຍາສັຍ; ຄວາມມຸງຫມາຍ; ການມອບຄວາມປະສົງຄໍ້ / ມອບຈັນທະໃຫ້ຜູ້ອື່ນເພື່ອເລືອກຕັ້ງແທນ / ຕົກລົງກັນເປັນເອກຈັນທໍ / ກາມະຈັນທະ (ຄວາມໃຈ). – Fr. impulsion; aspiration; désir; exitation; souhait; consentement. – Angl. impel; will; excitement; wish; zeal; consent.

ສັນທະກະ [**ຈັນທະກະ**] Sk. Chandaka – Pāl. Channa; ຊື່ນາງສາສະຖິທີ່ນຳພຣະສີທາສັຕຖ໌ອອກບວຊ ຫລື ທີ່ເຄີຽເອີ້ນກັນທົ່ວໄປວ່າ ນາງຈັນທະ.- Fr. nom de l’écuyer de Siddhattha. – Angl. name of Siddhattha’s horseman.

ສັນນິດຖານ [**ສັນນິຊານ**] Pāl. **Sanniṭṭhāna** – Sk Sanniṣṭhāna; (ຂຽນຕາມຄຳສັນສກິຕເຕັມເປັນ ສັນນິຊານ); ການຄາດຄະເນ; ຄວາມເຂົ້າໃຈ; ການຕົກລົງໃຈ. – Fr. accomplissement; détermination; conclusion précise. – Angl. accomplishment; resolve; definite conclusion.

ສັນນິບາດ [**ສັນນິບາດ**] Pāl. **Sannipāta**; ຮວມກັນ; ການປະຊຸມ / ຈາຕຸຣິງຄະສັນນິບາດ (ການປະຊຸມດ້ວຍເຫຕຸ ໔ ປະກາສ). – Fr. union; assemblée; congrégation. – Angl. union; assembly; congregation.

ສັນນິວາດ [**ສັນນິວາສ**] Pāl. Sannivāsa; ຢູ່ຮວມກັນ; ສມາຄົມ; ພວກ; ການປະຊຸມ / ຈາຕຸຣິງຄະສັນນິວາສ (ການປະຊຸມດ້ວຍເຫຕຸ ໔ ປະກາສ). - Fr. vivre ensemble; association; communauté. – Angl. to live together; association; community.

ສັບ [**ສັພທ໌**] Sk. **Śabda** - Pāl. Sadda; (ຂຽນຕາມບາລິເປັນ ສັທ) ສຳນຽງ; ຄຳເວົ້າຂອງກາສານຶ່ງ ໆ ທີ່ມີຄວາມຫມາຍ. – Fr. son; bruit; terme; vocabulaire; mot. – Angl. sound; noise; term; vocabulary; work.

ສັບປະດາ [**ສັປດາທ໌**] Sk. **Saptāha** - Pāl. Sattāha; ຣະຍະເວລາເຈັດວັນຄື ອາທິຕຍ໌ນຶ່ງ. – Fr. semaine. – Angl. week.

ສັບພະ [**ສັພພະ**] Pāl. **Sabba** - Sk. Sarva; ທັງຫລາຍ, ທັງປວງ; ທັງຫມົດ / ສັພພະສັຕທັງຫລາຍໃນໂລກມີຄວາມທຸກໆ / ສັພພະສິ່ງ / ສັພພະສາສາຣະຕະ (ທົ່ວໄປຫມົດ). – Fr. entier; total; tout. – Angl. entire; whole; every.

ສັບພະຄຸນ [**ສັພພະຄຸຕ**] Pāl. **Sabba+ guṇa** - Sk. Sarvagūṇa; ມີຄຸນຢ່າງຍິ່ງ. – Fr. qui a toutes les qualités. – Angl. who has all qualities.

ສັບພະນາມ [**ສັບພະນາມ**] Pāl.
Sabbanāma; ຄຳທີ່ໃຊ້ເທບນາມອື່ນ. –
Fr. pronom. – Angl. pronoun.

ສັບພະໂລກ [**ສັບພະໂລກ**] Pāl. **Sabbaloka** -
Sk. Sarvaloka; ທົ່ວໂລກ; ຫມິດທຸກຄົນ.
– Fr. le monde entier. – Angl. the whole
world.

ສັບພັນຍູ [**ສັບພັນຍູ**] Pāl. **Sabbaññū** - Sk.
Sarva-jñā; ຜູ້ຮູ້ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ; ນາມວິ
ເສສຂອງພຸດທະເຈົ້າ. – Fr. omniscient;
un des noms désignant le Bouddha. –
Angl. an omniscient one; one of the
names of the Buddha.

ສັບພັນນະຮັງສີ [**ຈັບພັດຕະຮັງສີ**] Pāl.
Chabbannarāṇsī; ❶ ຮັສມີທີ່ມີຫົກສີ.
❷ ຊື່ທຸງ ຫລື ສັບລາລັກຮັສ ຂອງສາສນາ
ພຸດທະຊຶ່ງເປັນທຸງມີຫົກສີ: ສີນ້ຳເງິນ, ສີ
ເຫລືອງ, ສີແດງ, ສີແສດ, ສີຂາວ ແລະ
ສີເຫລືອມ ປະພັນສະສະ. ສີນີ້ ແມ່ນເອົາສີທັງ
ຫ້າເບື້ອງຕົ້ນມາປົນກັນ ດັ່ງນີ້ ຈິ່ງເປັນສີທີ່
ຫົກ. ໃນປີ ຄ. ສ. ໑໙໕໐. ທີ່ເມືອງໂຄລັມໂບ
ປະເທສສຣີລັງກາ ຄຳພຸດທະສາສນິກະຊົນ
໒໘ ຊາດ ໄດ້ປະຊຸມກັນ ແລະ ລົງມຕິ ຮັບ
ເອົາທຸງນີ້ ເປັນເຄື່ອງໝາຍ ຂອງສາສນາ
ພຸດທະ ຣະຫວ່າງນານາຊາດີ ແຕ່ກໍ ຍັງສເບີ
ໃຫ້ເອົາທຸງ “ສັມມະຈັກຣ” ເຂົ້າເພີ່ມເຕີມອີກ
ດ້ວຍ. – Fr. ❶ rayon de lumière de 6
couleurs; ❷ emblème de la religion
bouddhique. – Angl. ❶ ray of light with
6 colors; ❷ emblem of the buddhist
religion.

ສັມປະຊັນຍະ [**ສັມປຊັນຍະ**] Pāl.
Sampajañña – Sk. Samprajanya;
ຄວາມຮູ້ສຶກຕົວ; ຄວາມມີສຕິ; ຄວາມມີປັດ

ລາ ຮອບຄອບ. – Fr., compréhension
claire; conscience; perception claire;
lucidité. – Angl. clear comprehension;
awareness; lucidity.

ສັມປະທາ [**ສັມປທາ**] Pāl.- Sk. **Sampadā**;
ຄວາມເຖິງພອມ; ກາຣເຖິງດ້ວຍຄຸດງາມ
ຄວາມດີ; ສົມບັດ; ຄວາມສຸຂ; ຄວາມສຳ
ເຣັດ. – Fr. aboutissement;
accomplissement; béatitude; succès. –
Angl. fulfilment; attainment;
accomplissement; bliss; success.

ສັມປະທານ [**ສັມປທານ**] Pāl.
Sampadānam – Sk. Sampādāna;
ສຳເຣັດແລ້ວ; ຕົກແຕ່ງແລ້ວ; ກາຣມອບ
ໃຫ້. – Fr. concession – Angl.
concession.

ສັມປັນນາ [**ສັມປັນນາ**] Pāl. - Sk.
Sampanna; ສຳເຣັດ; ບໍຣິບູຕ; ສົມບູຕ.
– Fr. accompli; parfait; excellent. –
Angl. accomplished; perfect; excellent.

ສັມພັດ [**ສັມພັສ**] Pāl. **Samphassa** - Sk.
Samparśa; ຄວາມຮູ້ສຶກຈາກກາຣກະທົບ;
ກາຣແປະຕອງ / ເສັ້ນປະສາທເປັນອວັຍວະ
ສັມພັສ / ກາຍສັມພັສ / ມະໂນສັມພັສ. – Fr.
le toucher; perception; contact; réaction.
– Angl. touch ; perception; contact;
reaction.

ສັມພັນ [**ສັມພັນ**] Pāl. - Sk.
Sambandha; ກາຣຕິດຕໍ່ກັນ; ກາຣຜູກ
ພັນກັນ. – Fr. relation; connection. –
Angl. relation; connection.

ສັມພັນທະ [**ສັມພັນທະ**] Pāl - Sk.
Sambandha; ການຮຽວພັນສັກັນ; ການ
ຕິດຕໍ່ກັນ / ຜູກສັມພັນທະມິດກັບປະເທສໃກ້
ຄຽງ. – Fr. relation, connection. – Angl.
relation, connection.

ສັມພາດ [**ສັມພາສ**] Pāl. **Sambhāsā** - Sk.
Sambhāṣa (ຂຽນຕາມສັນສກິຕເປັນ ສັມ
ພາຮ) ສົນທະນາກັນ; ໂລມກັນ; ຄວາມ
ຕົກລົງກັນ. / ມັກການເມືອງໃຫ້ສຳພາສເກ
ມັກຂາວ. – Fr. conversation; entretien. –
Angl. interview; talk.

ສັມພຸດທະ [**ສັມພຸທະ**] Pāl.
Sambuddha; ຜູ້ຕິນເລ້ວ; ຜູ້ຕັ້ງສູງດ້ວຍ
ຕົນເອງ; ນາມວິເສສຂອງພຣະພຸທະເຈົ້າ. –
Fr. celui qui a atteint une illumination. –
Angl. the one who reaches illumination.

ສັມໂພຄະ [**ສັມໂພຄະ**] Pāl. - Sk.
Sambhoga; ບໍລິໂພກ; ການຮວມກັນ; ການ
ຮວມປະເວຕິກັນ. – Fr. union; plaisir
complet; plaisir sexuel. - Angl. union;
complete enjoyment; pleasure sexual.

ສັມມາທິດຖິ [**ສັມມາທິດຖິ**] Pāl.
Sammādiṭṭhi; ຄວາມເຫັນຊອບຕາມ
ຄອງສັມ; ປັດລາ; ໂສດາມັຄ. (ຂໍ້ນຶ່ງໃນ
ມັຄອົງຄ໌ ຜູ້). – Fr. vision juste. – Angl.
right view.

ສັມມາສັມໂພທິ [**ສັມມາສັມໂພທິ**] Pāl.
Sammasambodhi – Sk.
Samyaksambodhi; ການຕັ້ງສູງຢ່າງຮອບ
ຄອບ. - Fr. litt. “parfait et complet
Eveil”. – Angl. lit. “perfect
Enlightenment”.

ສັມມາວາຈາ [**ສັມມາວາຈາ**] Pāl.
Sammāvācā; ຄວາມເວົ້າທີ່ຖືກຕ້ອງ. (ຂໍ້
ນຶ່ງໃນມັຄອົງຄ໌ ຜູ້). – Fr. parole juste.
– Angl. right speech.

ສິກ [**ສິກ**] Sk. **Śaka, kāla: Śaka** ❶
ສັກຣາຊມື່ງຂອງອິນເດັຽ ເລີ່ມແຕ່ປີ ກຸ
ຫລັງ ຄ. ສ. ❷ ຍຸດ; ສັມຍ / ພຸທະສິກ; /
ຄິສັຕສິກ. ສັກຣາຊມື່ງໄປໃນປະເທສ
ອິນເດັຽ. – Fr. ❶ ère indienne (compter
à partir de l'année 78 A.D.); ❷ époque.
– Angl. ❶ an indian era (the year 78
A.D.); ❷ period ; time.

ສິງ [**ສິງ**] Pāl. **Ṣaṅgha** - Sk. **Samgha**;
ເປຕາມ. « ຮວມກັນ » ຫມູ, ຄູ, ຄູ; ຄູ
ສິງແຕ່ ໔ ອົງຄ໌ຂຶ້ນໄປ / ອົງຄ໌ສິງ
(ຄູສິງ). – Fr. litt. « comprise »
communauté monastique. – Angl. lit.
« comprising within » the buddhist
community.

ສິງກາ [**ສິງກາ**] Pāl. **Saṅkā** - Sk. **Śaṅkā**;
ຄວາມສິງສັຍ; ຄວາມລັ້ງເລໃຈ; ຄວາມກົວ.
– Fr. doute; peur. – Angl. doubt ; fear.

ສິງກາມ [**ສິງກາມ**] Sk. **Samkrānti**;
ເປຕາມສັພທ໌ໂດວາ “ອອກຈາກບ່ອນນຶ່ງໄປ
ຫາບ່ອນນຶ່ງ” ໝາຍເຖິງ ຣະຍະເວລາທີ່
ດາວຣິກຮ໌ ມັກຮະຕຣະ (Nakshatras)
ປຽນຮາສິໃຫມ່. ເພື່ອກຳນົດວັນປີໃຫມ່
ຊາວລາວ ໂດຖິເອົາປະຕິທິນ ຕາມໂຫຣະ
ສາສຕຣ໌ ມອນ- ຂເມນ ມາໃຊ້. ມອນ ແລະ
ຂເມນເອງ ກໍໂດມາຈາກປະເທສອິນເດັຽໃນ
ສັມຍກອນ.

ຕຳນາມ ໂຫຣະສາສຕຣ໌ ກວ່າໄວ້ວ່າ
ໃນປີນຶ່ງ ຣະຍະເວລາ ທີ່ກາງເວັນກັບກາງຄືນ